

BUDAPESTI KIR. ÜGYÉSZSÉG
1937 OKT. 29.

Mussolini
a békeszerződések revíziójáról — Franco ostromzár alá veszi a vörös tengerpartokat — Belgium új miniszterelnöke a szocialista De Man

NEMZETI UJSÁG

XIX. évfolyam, 246. szám — PÉNTEK — Budapest 1937 október 29

Időjárás:

Várható időjárás a következő huszonegy órára: Gyenge légáramlás, délelőtt sok helyen köd. A hőmérséklet nem változik lényegesen

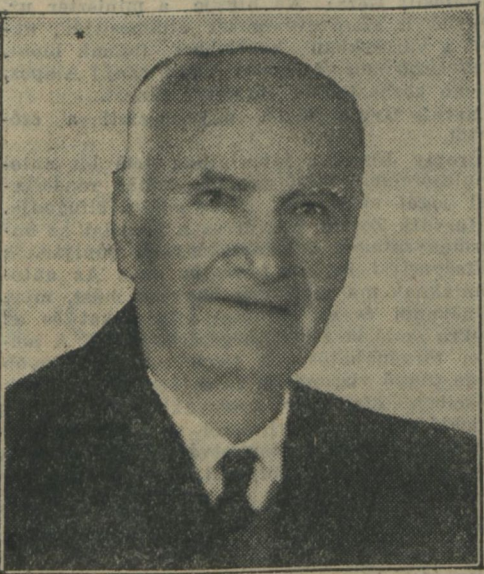
Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanár megkapta a Nobel-díjat

Lukács Sarolta, a Vörös Kereszt alelnök-nője és

Ibrányi Alice, a Vörös Kereszt ápoló-főnöknője, a magyar érdemrend tisztje keresztjét,

Körösmezey Gusztáv, a Nemzeti Színház legöregebb nyugdíjas tagja, Signum Laudist kapott

„AZ AFRIKAI NAP ALATT“

Az ünnepélyek, amelyekkel a fasizmus lezárta tizenötödik esztendejét, sokkal többet hoztak pusztá demonstrációknál, — Mussolini általában szívesen használja fel jelentősebbnek szánt nyilatkozatai megafonjaiként az olasz újjászületés jubiláris alkalmi kapcsán összegyűlt tömegek hangjának orkánját és politikai érzületviláguk ropant dagályát. Szívesen ad nyomatékot kijelentéseinek azzal, hogy megmutatja: elhatározásai mögött mennyire nemcsak a saját akarata áll, hanem az Ekvivák viharzó tengere, meghajló zászlók s mögöttük az új egységbe szervezett olasz nép lelki és politikai odaadása is. Nem történt tehát tudatosság nélkül, ha éppen ilyen alkalmat, a fasizmus egyik legfényesebb jubileumát és legpáratlanabb tömegünnepélyét választotta ki arra, hogy leszögezze magát és Olaszország politikáját Németország gyarmati igényei mellett.

Európának már régóta meg kellett szoknia, hogy a Ducenek leghidegebben és legvilágosabban átgondolt szándékai éppen ama tételek mögött állnak, amelyeket a tömegek lelkesedésének legforróbb óráiban nyilvánít ki; érdemes áttekinteni azokat a tételsorokat, amelyek ahhoz a kijelentéshez vezettek, hogy Németországnak igenis jogai és igényei vannak az afrikai nap alatt.

Most, a fasizmus tizenhatodik esztendejének kezdetén: majdnem husz éve lesz, hogy meghalt az a Karl Peters, akinek síremlékén, az óriási, darabos, faragatlan gránittömbön ez az

egyetlen szó áll: „Africa!“ Karl Peters a világháború elvesztésének előestéjén halt meg, halálának idején már ellenséges katonák álltak mindazonon a területeken, amelyeket az ő lángeszű akarata kapcsolt Németország tulajdonává, az afrikai német gyarmatokon. Ezek a gyarmatok nem fegyveres harcokból születtek, nem érintették erőszakkal senkinek előző birtokjogát, vagy jogigényét; elsődleges joggal megszállt földek voltak, kereskedelmi szerződésekkel biztosított, vagy egyszerűen készpénzen megvásárolt földek s mögöttük szinte egyetlen embernek, magának Karl Petersnek romantikus hevülete állt. Ez a tudósból, politikusból, utazóból és szervezőből összetett különös géniusz volt Németország utolsó nagy romantikus politikusa. Németország afrikai gyarmatbirtoka az ő alkotása, — hatalmas eredmény egyetlen ember életművének, de Németország számára mindvégig inkább csak nagyhatalom voltának pusztá dekoruma. Nagyhatalom volt, csatahajója a tengereken, nagy tengeri kereskedelme, hát akart gyarmatokat is. Ez számára akkor inkább csak lélektani és presztizsokból volt fontos, nem pedig gazdasági vagy külpolitikai érdekei szerint.

A békeszerződések azonban úgy mérték rá a gyarmataitól való megfosztást, mint valami bosszúállást és büntetést; hajdani afrikai területei felett más hatalmak kaptak mandátumokat s ebbe bele kellett nyugodni éppoly egyoldaluan, mint a Rajnavidék megszállásába, a jóvátételekbe, vagy kato-

nai egyenjogúságának megtagadásába. Minél hidegebben és érdektelenebbül gondolja át valaki ezt a helyzetet, annál világosabbá lehet előtte, hogy ezek a békeszerződések már régóta semmiek. Tulhadtak rajtuk az események, az események mögött pedig a dolgokban mindig kifejezésre jutó és érvényesülő immanens igazság; megbosszulja magát egyesek tévedéseiért, egy egész nemzetet tenni felelőssé, nemzedékek egész sorát; ebből a szempontból nem a wilhelminus, vagy weimari, vagy nemzeti szocialista Németországról van szó, nem annak adott politikai rendszereiről, hanem egy népről. Egy népről, amelyet éppen az tett a maga adott politikai irányzatában európaellenessé, hogy a győztesek Európája ki akarta zárni őt az európai egyenranguságból.

Éppen ebből a szempontból gyógyítana meg egy súlyos sérülést az amugyis értelmetlenné vált békeszerződések utolsó megmaradt és érvényben lévő rendelkezésének megsemmisülése. Németország mérhetetlen aktivitásvágyának az afrikai nap alatt való térnyitása talán a német nép szellemén s megfontolásain belül talán azok irányzatának elismerését és felülkerekedését is jelenthetné, akik az Európával való összeműködést akarják, csak Európa részéről: nincs mire hivatkozniok!

„Az, amit akarunk — mondotta a Duce —, ebben az egyetlen szóban fejezhető ki: A Béke!“ Ám minden gazdasági, politikai és diplomáciai békének előfeltétele a lelkek békéje és Mussolini beszéde mögött mindenekelőtt ennek világos felismerése áll, amit kifejezésre juttat az is, hogy a béke

„ÜGYES JÁNY A ZSUSKA!“

IRTA: PÉCZELY JÓZSEF

Falábu Nagy Antal magára maradt a „nagy vihar“ után. Amig odavolt, a felesége elhalt. Jóformán ki se ösmerhették egymást. Három hónap, negyedfél ... Mi az?

Amikor Antal hazavergődött csonkán, bénán, azt se tudta, hogy mibe fogjon. A nagy házban senki, a föld is árván. Negyven hold föld. Hát ezzel mi lesz ezután? Ki gondolja? Ki szántja, ki veti? Hiszen ha egész ember volna? De így? ... Eleresse? Ezt a földet, ami az apjáié, nagypapjáié volt? Nem birna töle megválni. Hát akkor? ... Béresekkal dolgoztassa? De azoknak mindig a nyomukban kell lenni! Ezzel a lábball? ... Vagy árendába adja? ... Hogy kiuzsorázzák, kizsarolják? ... Mert az árendás csak azt nézi, hogy mit lehet belőle kivenni. Inkább felesbe, ha egy arravaló embert találna. Olyan embert, aki úgy bána vele, mint a magáéval, aki nemcsak venne tőle, hanem adna is neki, aki megbecsülne minden hantját. Mert a földet szeretni kell!

Péter a feles gazdálkodást nagy örömmel fogadta. A felesége is. Mintha csak kincset találtak volna, olyan boldogan. Negyven hold föld s annak a fele nekik fizet... Csakhát annyit földhöz nagy erő kell! S ebben volt a szerencséjük. Antal gazda ígát is adott. Így már igen!

Péterék ettől kezdve kiinn éltek a tanyán. Hármasban. Ember, asszony, lány. Dolgoztak. Fáradoztak. Péter az állatok körül. Etetett, itatott. Szántott, vetett. Fogasolt, hordott... Az asszony meg az apró jószágokkal bibelődött. Csirke, liba, ruca... Főzött, mosott, fejt. De az ásót, kapát is kézbe vette. Zsuska is. Már abban a korban volt. Tizenhat esztendő, tizenhét... Játszva dolgozott. Vigan. Dalolva, nevetve. Reggeltől estig tüsténkedett. Legtöbbször rá kellett szólni: „Hagy már abba!“ Ritka lány. Szemre is! Sudár növésű, pirosposzsgás arcu, ringó csipejű. Hamarosan meg is akadt rajta a legények szeme. De a gazdál is! Alig egy kis félesztendő s egyre sürübben kezdett kijárogatni a tanyára. Tudta ugyan, hogy Péterék jól forgat-

ják magukat, de a faluban sehogyse lelta a helyét. Pedig rövidesen belső emberre tették. Ráérot ember. Amellett vagyonos, eszes. Így okoskodott a falu. Beválasztották hát az iskolásokba, preszbiterumba. De Antal gazda, amint az idő nyitott, csak ki a tanyára. Sokszor az egész napot ott töltötte. Kinn a földön. Táblától-táblához bicegett, meg-megállt s nézte a föld hozadékát, gyönyörködött a kis életekben. Egyszer-egyszer kézbe vette a kapát, kaszát... Próbálkozott. Majd benézett az istállóba. Megveregette a lovak nyakát, vetett elibük. A tehének hátát végig simogatta... Aztán újfont ki a szabad levegőre. Ott is legtöbbször oda, ahol a Zsuska foglalatoskodott. Szót vetett neki: Mi a munka? Van-e valami hiba? Eleinte csak ezirányban. Később már egy másik ösvényre fordult...

Antal gazda már az első napokban leiszúrta úgy magamagában, hogy a Zsuska szép lány, formás lány. Csinos. Azt is, hogy dolgoz, jó kedvű. Ezzel karöltve az is átszaladt a fején, hogy jól jár vele majd valamelyik zsellér-legény! Még ugyan jól! Idők jártával, amikor erre gondolt, még azt is hozzátette: „A nem-jóját annak a legénynek“.

Péter nem vett észre semmit. Jön a gazda nap mint nap... Hát jön. Övé a föld. Szereti. Hogy időnként szóba áll az asszonnyal is, a Zsuskával is?... Az volna a csoda, ha keresztül nézne rajtuk. Hisz ő is ember. Szája van. Beszél. Azért hogy nem zsellér? Hogy háza, földje, tanyája? Vagy hogy özvegy?... Majd megnősül újra. Van a faluban hozzávaló gazdalány elégségesen.

Péternek már nem így. Az ő lelkében másként rajzolódott az élet. Többetnátóan. Színesebben. S az a kép nem a jelent ábrázolta, hanem a jövőt. Azt, ami lehet, hogy lesz. Ebben az irányban dolgozott is ugy suba alatt. Egy-egy alkalmas szót elejtett a lányára előtt. De a gazda előtt is...

Egy déleledt után Péter ott ült az asztal mellett s azirányban tájékozódott a kalendáriumból, hogy a százesztendő jóvendőmondó milyen időt mond más-

napra. Ugyanis a herésnek szándékozott nekiállni...

Az asszony ott könyökölt az ablakban, kissé félrehúzva a firhangot, kileskelődött...

Zsuska a kolompér-földön kapálgatott. De ez egyszer nem valami szorgosan. Láttá, hogy süriin megáll. Pihen. Oldalt fordul s vet egy-egy szót a gazdának, aki ott topog mellette. Egyszer-egyszer a vállát rándítja, majd meg a fejét vetegeti. Nevet. A gazda ellenben komolykodik, meg-megnyújtja a nyakát s úgy, mond valamit, mintha bizonykodna... Ugyan mit mondhat. Hej, ha hallaná?! De messze vannak. Jó hajtásnyira. Most a gazda kezét nyújtja a Zsuskának... Az a bolond meg húzóckodik. Hátrál, elfordul... Még elszalad a buta!... De nem! Hát! Istenek!...

— Gyűjjék má kend! — szolt oda az embernek, miközben a fejével is maga felé intett.

Péter föltekintett a kalendáriumból:

— Minek?

— Nizze má! — s hüvelykével kimutatott az ablakon.

— Mi van ott?

De ekkor már ott is állt az asszony mellett, aki odasuttogta:

— A gazda mög a Zsuska!...

— Mi van velük?...

De már látta is. A gazda két kézzel fogta a Zsuska két vállát s úgy húzta magához...

Péter, mint aki nem hisz a szemének, hebegve bökdöste kifelé a szokat:

— Az... én... já... nyom!...

Az asszony közbe vetette:

— Ne félése kend!... Ügyes jány a Zsuska!

— De a esudába!... — csikorította Péter a fogát. — Az az ember fogja!...

S már indult is kifelé, számadásra, de az asszony elkapta a rokkja szélét:

— Nem a gazda fogja a Zsuska! — mondta mosolyogva.

Péternek még a szája is tátva maradt:

— Hát?

— Zsuska fogja a gazdát!

S szemöldökrángatva hozzátette nagy boldoggyönyörrel:

— S* veje együtt ezt a negyven hold földet is tanyástul, mindönöstül!